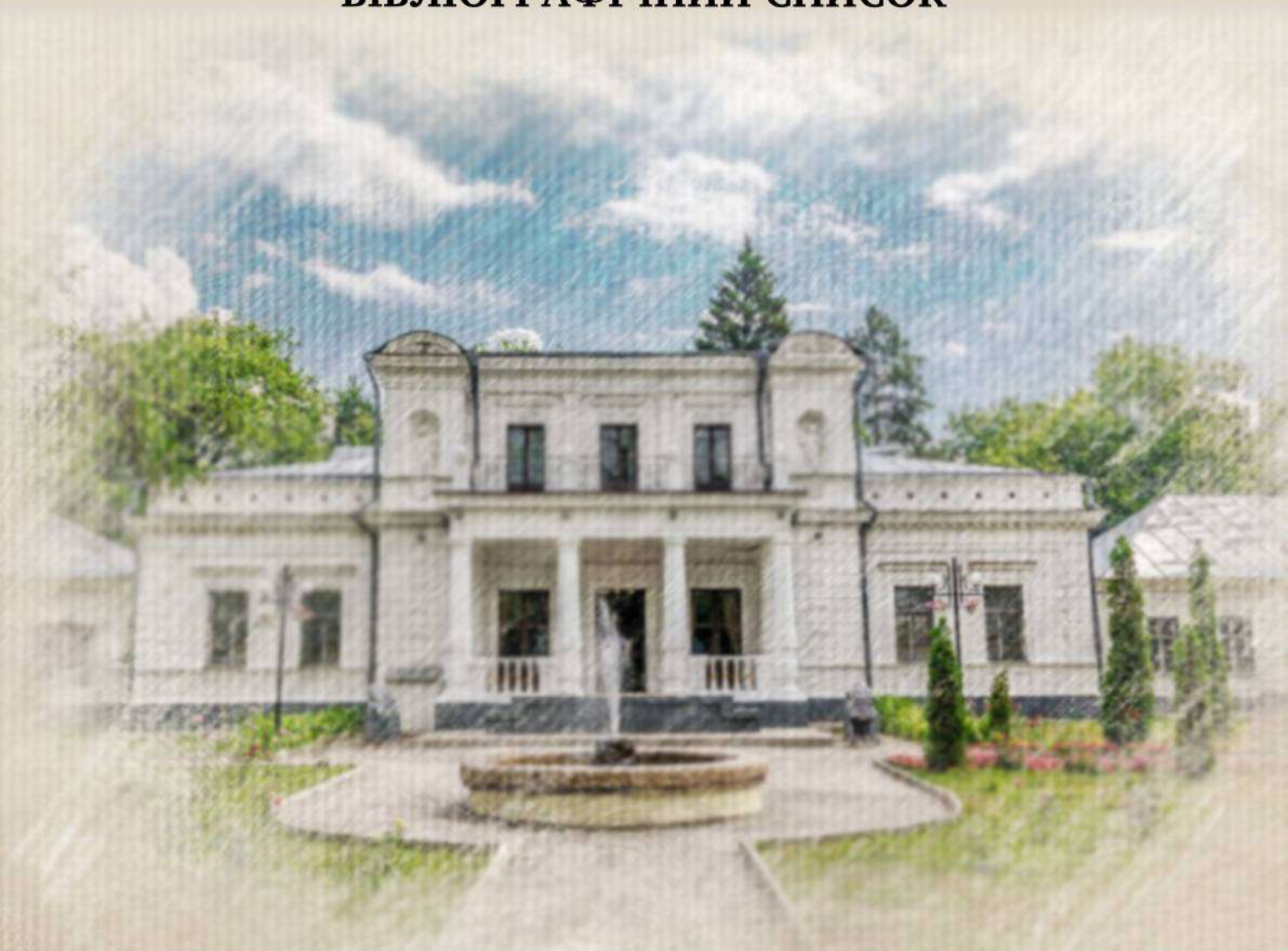

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ
ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ**

МІСТА І СЕЛА УКРАЇНИ
ВТРАТИ ВОЄННОГО ЧАСУ
СУМСЬКА ОБЛАСТЬ
БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ
УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА ІСТОРИЧНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ**

**МІСТА І СЕЛА УКРАЇНИ
ВТРАТИ ВОЄННОГО ЧАСУ**

СУМСЬКА ОБЛАСТЬ

Бібліографічний список

КИЇВ 2022

Національна історична бібліотека України розпочала новий проєкт “Міста і села України. Втрати воєнного часу”. Мета проєкту — оперативне відображення інформації про зруйновані або пошкоджені об’єкти культурної спадщини в різних регіонах України. Перелік об’єктів визначається на основі інформаційного ресурсу Міністерства культури та інформаційної політики “Зафіксовані воєнні злочини”, оскільки там зазначені лише ті пам’ятки культурної спадщини, які пройшли верифікацію. Проєкт буде складатися з циклу бібліографічних списків, присвячених окремому регіону. Кожен бібліографічний список містить бібліографічну та вебліографічну інформацію про населені пункти та об’єкти культурної спадщини на основі інформаційних ресурсів НІБУ та актуальних публікацій у мережевих ресурсах. Перший випуск присвячений Сумській області.

Укладач

О. В. Михайлова

Редактор

Н. О. Волошінська

Відповідальна за випуск

А. В. Скорохватова

На обкладинці: Головний будинок садиби Л. Є. Кеніга в м. Тростянець

М. СУМИ

Вороненко М. В.

Суми 350 : фотоальбом / М. В. Вороненко, Р. П. Вороненко. - Суми : Корпункт, 2005. - 155 с.

Бубнов, В. В.

Суми у 1941-1943 роках: офіціоз та дійсність / В. В. Бубнов. - Суми : Мрія-1, 2010. - 76 с. : фот., табл.

Історико-містобудівні дослідження: Суми, Миргород, Корець : [наукова монографія] / М-во культури України, Науково-дослідний інститут пам'яткоохоронних досліджень ; ред. В. В. Вечерський ; відп. за вип. А. І. Звіряка. - К. : Фенікс, 2013. - 334 с. : фот.

Історія символіки міста Суми / Д. В. Кудінов. - Суми : Папірус, 2013. - 56 с. : іл., фот. - (Сумські сторінки).

Кобиляков, Ю. С.

Суми: Вулицями старого міста : Історичний архітектурний альбом / Ю. С. Кобиляков. - Суми : "АС-Медіа", 2003. - 264 с. : іл. - (Рідний край).

Краєзнавство Сумщини в контексті вивчення історичної, духовної і культурної спадщини регіону : зб. матеріалів обл. наук.-краєзн. конф. з он-лайн зв'язком, Суми, 19 квіт. 2018 р. / Сум. обл. універс. наук. б-ка ; уклад. О. М. Малиш. - Суми : Триторія, 2018. - 92 с.

Лесіна, Ю. В.

Суми: подорож у минуле / Ю. В. Лесіна. - Суми : Мрія-1, 2012. - 60 с.

: іл.

Маєтки Сумщини та їх володарі. Родоводи / Управління культури Сумської обласної державної адміністрації, Обласна універсальна наукова бібліотека ; ред. С. Ф. Латиш. - Суми, 2003. - 36 с.

Ми створювали місто для людей : про покоління сумчан, які за два десятиріччя (1970–1990) перетворили колись повітове містечко у сучасний обласний центр / упоряд. В. О. Гутля. - Суми : Мрія-1, 2015. - 131 с. : 24 вкл. л. фот.

Моїсеєнко, В. П.

Суми : історико-архітектурний нарис / В. П. Моїсеєнко, Н. П. Новаківська. - Київ : Будівельний, 1966. - 79 с. : іл. - (Міста УРСР).

Охріменко, М.Л.

Скарби минувшини. Голос Клію з теренів літописного Псла : [про Сумський Успенський чоловічий монастир] / М. Л. Охріменко. - Суми : Триторія, 2019. - 224 с. : іл.

Ругаль, В.П.

Повсякдення курсантів Сумського артилерійського училища ім. М. В. Фрунзе (1939–1941 рр.) / В. П. Ругаль // Військово-історичний меридіан. - 2014. - Вип. 3. - С. 123-132

Сапухіна, Л. П.

Суми : історико-краєзнавчий нарис / Л. П. Сапухіна. - Харків : Прапор, 1972. - 103 с. : 12 л. іл., факс.

Суми. Центральна частина міста. Околиці міста : план міста : [буклет] / Державне науково-виробниче підприємство “Картографія” ; ред.: В. В. Радченко, О. В. Онищак. - К. : Картографія, 2013. - 1 с. : фот. - (Міста України).

Суми : фотоальбом / авт. тексту Є. Є. Василевська. - Харків : Прапор, 1983. - 112 с. : іл.

Державний ліцей-інтернат з посиленою військово-фізичною підготовкою «Кадетський корпус» імені І. Г. Харитоненка Державної прикордонної служби України (м. Суми, вул. Герасима Кондратьєва, 165), розміщується в архітектурному ансамблі, який є

історичною пам'яткою XX століття.

Заснований за ініціативи та матеріальної підтримки відомого

мецената цукрозаводчика Івана Герасимовича Харитоненка. 28 грудня 1899 року було затверджено Положення Військової Ради про відкриття в Сумах Сумського кадетського корпусу. Будівлі збудовані за 3 роки. Навчання в Сумському кадетському корпусі тривало до 1918 року. Надалі в будівлях Кадетського корпусу розміщувались різні навчальні заклади: піхотні курси, піхотна школа, і лише з 1927 року Сумська артилерійська школа, яка потім була перетворена у Сумське вище артилерійське командне двічі орденів Червоного Прапора училище імені М. В. Фрунзе. За період існування навчального закладу проведено 110

випусків офіцерів (11 з них – національних), підготовлено понад 30 тисяч офіцерів. З 1995 до вересня 2007 року в цих приміщеннях функціював Військовий інститут ракетних військ і артилерії імені Б. Хмельницького Сумського державного університету, який було розформовано. 21 вересня 2007 року рішенням Сумської обласної ради був створений Комунальний заклад Сумської обласної ради ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою ім. І. Г. Харитоненка. Державний ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою «Кадетський корпус» ім. І. Г. Харитоненка створений відповідно до Указу Президента України від 08 вересня 2011 року №901/2011 «Про державний ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою

«Кадетський корпус» ім. І. Г. Харитоненка». На підставі розпорядження Кабінету Міністрів України від 06.02.2019 № 54-р навчальний заклад переданий до сфери управління Адміністрації Державної прикордонної служби України та має назву Державний ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою «Кадетський корпус» Державної прикордонної служби України імені Івана Харитоненка .

У березні 2022 року, внаслідок ракетного удару, будівлі “Кадетського корпусу” зазнали значних пошкоджень.

Державний ліцей-інтернат з посиленою військово-фізичною підготовкою «Кадетський корпус» імені І. Г. Харитоненка // Офіційний вебсайт Державної прикордонної служби України. - Загол. з екрана. - Перевірено 04.04.2022. - Режим доступу: <https://dpsu.gov.ua/ua/structure/chastini-centralnogo-pidporyadkuvannya/derzhavniy-licey-internat-z-posilenoyu-viyskovo-fizichnoyu-pidgotovkoyu-kadetskiy-korpus-imeni-igharitonenka/>

Державний ліцей-інтернат з посиленою військово-фізичною підготовкою «Кадетський корпус» імені Івана Харитоненка Державної прикордонної служби України : офіційний вебсайт. - Загол. з екрана. Перевірено 04.04.2022. - Режим доступу: <http://www.kadetka.sumy.ua/>

Горить КПП ліцею "Кадетський корпус" у Сумах // Interfax-Україна. - Загол. з екрана. - Перевірено 04.04.2022. - Режим доступу: <https://interfax.com.ua/news/general/801688.html>

П'ятеро людей постраждали внаслідок обстрілу росіянами училища в Сумах: фото руйнування // ТСН. - Загол. з екрана. - Перевірено 04.04.2022. - Режим доступу: <https://tsn.ua/ato/p-yatero-lyudey-postrazhdali-vnaslidok-obstrilu-rosiyanami-uchilischa-v-sumah-fotoruynuvannya-1995424.html>

У Сумах ворог знищив кадетський корпус зі сторічною історією // Pragmatika.media. - Загол. З екрана. - Перевірено 04.04.2022. - Режим доступу: <https://pragmatika.media/news/u-sumah-vorog-znishhiv-kadetskij-korpus-zi-storichnoju-istoriieju/>

Сумська духовна семінарія ім. блаж. митрополита Володимира Сабодана (будівля 1915 р.) (м. Суми, вул. Роменська)

Заснування Духовної Школи на Сумщині відноситься до початку XIX століття. За клопотанням Правлячого архієрея єпископа Павла

Саббатовського, Училищна комісія при Святому Синоді постановила відкрити Духовне училище в м Охтирці. Охтирське духовне чоловіче училище було відкрито 30 серпня 1819 року і проіснувало там майже 70 років. Навчальний заклад призначався для початкової освіти і підготовки дітей-сиріт та дітей бідного духовенства Охтирського,

Богодухівського, Лебединського та Сумського повітів до служіння в Православній Церкві і навчання в семінарії.

У 1888 році за клопотанням архієпископа Харківського і

Охтирського Амвросія (Ключарева) Духовне училище було переведено з Охтирки до міста Суми. У Сумах на кошти Івана Герасимовича Харитоненка для училища було збудовано спеціальне приміщення на Троїцькій вулиці (нині це один з корпусів Сумської обласної лікарні).

Через 110 років з дня заснування в Сумах першого духовного училища, в 1998 році в Сумській єпархії відновилося релігійну освіту і почало діяти Сумське пастирсько-богословське духовне училище. Будівля колишніх архієрейських покоїв єпископа Митрофана та нездійсненого Іоанно-Предтеченського чоловічого монастиря, в якому в ту пору розташовувався військкомат, було передано Сумської єпархії.

Внаслідок обстрілу у березні 2022 року постраждали фасади та вікна старовинної будівлі - колишніх архієрейських покоїв 1915 р., в яких нині розташовується Сумська духовна семінарія ім. блаж. митрополита Володимира Сабодана.

Війна безжальна до пам'яті: які об'єкти української спадщини ми втрачаємо [Сумська область. Сумська духовна семінарія імені Блаженнішого Митрополита Володимира (Сабодана). Охтирський краєзнавчий музей. Круглий двір у Тростянці] // Discover.ua. - Загол. з екрана. - Перевірено 05.04.2022. - Режим доступу: <https://discover.ua/inspiration/viy-na-bezzhalna-do-pamyati-yaki-obyekty-ukrayinskoyi-spadshchyny-my-vtrachayemo>

З початку вторгнення рф постраждали 28 релігійних споруд у шести областях – МКІП // Укрінформ. - Загол. З екрана. - Перевірено 05.04.2022. - Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3430441-z-pocatku-vtorgnenna-rf-postrazdali-28-religijnih-sporud-u-sesti-oblastah-mkip.html>

Під час бомбової атаки, вчиненої російським літаком, постраждала духовна семінарія у Сумах // Всеукраїнський Собор : вебсайт об'єднання релігійних та громадських організацій. - Загол. з екрана. - Перевірено 04.04.2022. - Режим доступу: <https://sobor.com.ua/news/postrazhdala-seminariya>

Сумська духовна семінарія імені Блаженнішого Митрополита Володимира (Сабодана) : офіційний вебсайт. - Загол з екрана. - Перевірено 05.04.2022. - Режим доступу: <http://sds.sumy.ua/>

Щонайменше 28 українських церков, мечетей і синагог пошкодили або зруйнували росіяни // Pragmatika.media. - Загол з екрана. - Перевірено 05.04.2022. - Режим доступу: <https://pragmatika.media/news/shhonajmenshe-28-ukrainskih-cerkov-mechetej-i-sinagog-poshkodili-abo-zrujnuvali-rosijani/>

М. ОХТИРКА

Жукова, О. В.

Формування експозиційного простору шляхом комплексного використання історико-культурного середовища (на прикладі історичного центру м. Охтирка Сумської обл.) / О. В. Жукова // Сіверщина в історії України: збірник наукових праць. - 2014. - Вип. 7. - С. 20-26

Про пам'ятки культової архітектури у м. Охтирка Сумської обл.: Свято-Покровський собор, Введенська церква-дзвіниця, церква Різдва Христового, Спасо-Преображенська церква, Михайлівська церква, храм Георгія Переможця, Свято-Троїцький монастир, а також Охтирський краєзнавчий музей. Розташування цих споруд на невеликій площині дозволяє розглядати місто як музей під відкритим небом.

[Охтирка : краєзнавчий нарис] // Travel.creature/biz.ua/ - Загол. з екрана. - Перевірено 05.04.2022. - Режим доступу: <http://travel.creature.biz.ua/travel.php?action=ohtyrka>

В Охтирці почали прибирати місто від наслідків авіанальотів російських літаків // Суспільне. - Загол. з екрана. - Перевірено 06.04.2022. - Режим доступу: <https://suspilne.media/225956-na-poltavsini-zapracuvav-sortuvalnij-centr-dla-gumanitarnoi-dopomogi/>

В Охтирці ремонтують пошкоджені від вибухів будинки // Суспільне. - Загол. з екрана. - Перевірено 06.04.2022. - Режим доступу:

<https://suspilne.media/223433-v-ohtirci-remontuut-poskodzeni-vid-vibuhiv-budinki/>

Обстріл Охтирки: є жертва й щонайменше 14 поранених // 24 канал. - Загол. з екрана. - Перевірено 05.04.2022. - Режим доступу: https://24tv.ua/obstril-ohtirki-ye-zhertva-shhonaymenshe-14-poranenih_n1897534

У результаті обстрілів Охтирки щонайменше одна людина загинула, 14 – поранені // Укрїнформ : Мультимедійна платформа іномовлення України. - Загол. з екрана. - Перевірено 05.04.2022. - Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3424289-u-rezultati-obstriliv-ohtirki-sonajmense-odna-ludina-zaginula-14-poraneni.html>

«Охтирка є, вона живе і бореться», - фоторепортаж із міста, яке з першого дня стало на заваді планам РФ. ФОТОрепортаж // ЦЕНЗОР.НЕТ. - Загол. з екрана. - Перевірено 05.04.2022. - Режим доступу: https://censor.net/ua/photo_news/3325325/ohtyrka_je_vona_jyve_i_boretsya_fotoreportaj_iz_mista_yake_z_pershogo_dnya_stalo_na_zavadi_planam_rf

Охтирська залізнична станція (будівля 1895 р.)

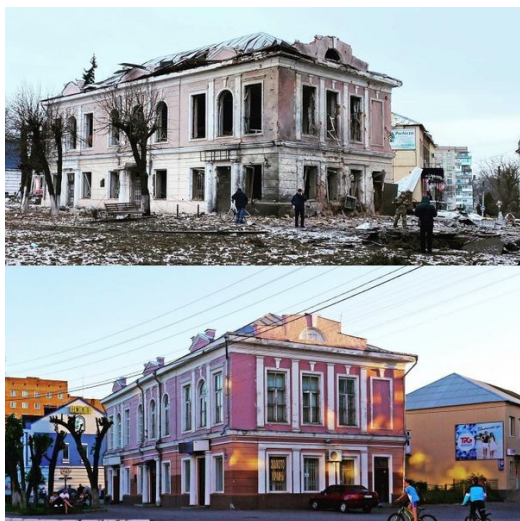
Вантажно-пасажирська залізнична станція 5-го класу Сумської дирекції Південної залізниці, кінцева на одноколіїній неелектрифікованій лінії Кириківка — Охтирка. Будівництво залізниці в Охтирку розпочалося 1893 року. Станція відкрита 1895 року. Регулярний рух потягів на дільниці Кириківка — Охтирка розпочався 18 лютого 1895 року.

Внаслідок бомбардування у березні 2022 року повністю знищено старовинну будівлю Охтирської залізничної станції.

Втрати історичної та культурної спадщини України під час війни [зокрема Охтирська залізнична станція] // Район.in.ua. - Загол. з екрана. - Перевірено 05.04.2022. - Режим доступу: <https://history.rayon.in.ua/news/501852-vtrati-istorichnoi-ta-kulturnoi-spadshchini-ukraini-pid-chas-viyni/amp>

Охтирський краєзнавчий музей (будівля поч. XX ст.) (м. Охтирка, вул. Незалежності, 10)

Заклад розпочав свою історію з 1920 року, як самостійний міський краєзнавчий музей працює з 1995 року.

У фондах музею зберігається понад 10 тис. експонатів, працює три постійно діючих експозиції: «Фауна рідного краю», «Історія Охтиричини», «Наш край в роки Великої Вітчизняної війни». Музей зберігає матеріали про історію козацьких полків Сумщини, адже Охтирка довго була полковим містом,

центром одного з п'яти слобідських козачих полків. Також співробітниками закладу розроблені й представлені такі туристичні маршрути (екскурсійний супровід) музеєм та Охтиркою: «Собори Охтирищини», «Оглядова екскурсія по місту», «Свято-Троїцький монастир», «Архітектура міста», «Козацька криниця», «Пам'ятники воєнної історії 1941—1945 роки».

Внаслідок обстрілів у березні 2022 року постраждали фасади пам'ятки архітектури місцевого значення - будівлі Міського краєзнавчого музею початку ХХ ст. (охоронний № 121-См): понівечено стіни, зруйновано дах та вибито вікна. Пізніше російськими окупантами було пограбовано експозицію музею (обсяги втрат колекції наразі не відомі).

В Охтирці зруйнували краєзнавчий музей // Your Art. - Загол. з екрана. - Перевірено 05.04.2022. - Режим доступу: <https://supportyourart.com/news/v-ohyrczi-zrujnuvaly-krayeznavchyj-muzej/>

Охтирський міський краєзнавчий музей // Рідна країна : світоглядний портал. - Загол. з екрана. - Перевірено 05.04.2022. - Режим доступу: <https://ridna.ua/museums/ohytskyj-miskyj-krajenavchyj-muzej/>

Охтирський міський краєзнавчий музей // uk.wikipedia. - Загол. з екрана. - Перевірено 05.04.2022. - Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9E%D1%85%D1%82%D0%B8%D1%80%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D0%BC%D1%96%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%94%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B8%D0%B9_%D0%BC%D1%83%D0%B7%D0%B5%D0%B9

Охтирський міський краєзнавчий музей : дослідження учнів Охтирської загальноосвітньої школи І — ІІІ ступенів № 3 / А. Блінова, В. Голосов, В. Панова, Д. Скафа ; координатор Ю. Стреленко. - Загол. з екрана. - Перевірено 06.04.2022. - Режим доступу: https://zosh3okhtyrka.ucoz.ua/dokument/dopovid_muzej_istorichna_pamjatka-lviv.pdf

Принь, О. В.

Документи і речі археолога М. Я. Рудинського у колекції Охтирського міського краєзнавчого музею: науковий каталог / О. В. Принь, Ю. О. Пуголовок, Ю. М. Берест // Михайло Рудницький і Полтавський музей: збірник наукових праць. - 2017. - С. 150-169

Охтирська міська рада (будівля середини XX ст.) (м. Охтирка, вул. Незалежності, 11)

Внаслідок обстрілів частково зруйновано старовинний будинок Охтирської міської ради, збудований наприкінці 40-х рр. XX ст. на місці старого військового складу.

Мерещук В.

«Охтирка зазнає серйозних втрат»: вдень місто обстріляли // LB.ua. - Загол. з екрана. - Перевірено 06.04.2022. - Режим доступу: https://lb.ua/society/2022/03/26/511079_ohirka_zaznaie_seryoznih_vtrat.html

Колишній Народний будинок (будівля 1911-14 рр.) (м. Охтирка, вул. Незалежності, 9)

«Народний дім» було освячено 1 жовтня 1914 року; сьогодні Охтирський районний будинок культури - центр культурно-мистецького життя Охтиркини.

Внаслідок обстрілу у березні 2022 року пошкоджено фасади та вікна пам'ятки архітектури місцевого значення - колишнього Народного будинку 1911-14 рр. (охоронний № 62).

Культурна спадщина Охтирського району — районний будинок культури, якому в цьому році [2014] виповнилося 100 років // Охтирська державна районна адміністрація : офіційний вебсайт. - Загол. з екрана. - Перевірено 06.04.2022. - Режим доступу: <http://oht.sm.gov.ua/index.php/ru/gumanitarna-politika/kultura-mystetstvo/2848-kulturna-spadshchina-okhtirskogo-rajonu-rajonnij-budinok-kulturi>

Народний будинок, Охтирка : фото // Wikipedia. - Загол. з екрана. - Перевірено 05.04.2022. - Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A4%D0%B0%D0%B9%D0%BB:%D0%9D%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B8%D0%B9%D0%B1%D1%83%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D0%BE%D0%BA,%D0%9E%D1%85%D1%82%D0%B8%D1%80%D0%BA%D0%B0.JPG>

М. ТРОСТЯНЕЦЬ

Артюшенко, Микола Миколайович

Нариси історії міста Тростянець(350 років) / М. М. Артюшенко. - Суми : Вид-во СумДУ, 2010. - 151 с.

Пушкарь-Браунинг, В.И.

Кеніг Леопольд Егорович. 1821–1903 : [власник цукрових заводів у м. Тростянець] / В. И. Пушкарь-Браунинг. - Харьков : Точка, 2018. - 124 с. : ил.

Технічні підприємства тростянецької економії фірми «Л. Є. Кеніг – спадкоємці» кінця ХІХ – початку ХХ ст. / П. І. Максименко // Вісник студ. наук. т-ва. - 2019. - Вип. 22. - С. 32-36

Юрій Бова: «Тростянець — культурна столиця Східної України» : інтерв'ю з мером міста // Сила людей : офіційний вебсайт політичної партії “Сила людей” — Загол. з екрана. - Перевірено 05.04.2022. - Режим доступу: <https://cabinet.sylaliudei.ua/news/yurij-bova-trostryanets-kulturna-stolytsya-shidnoyi-ukrayiny/>

Росіяни зайняли місто Тростянець на Сумщині і використовують мешканців як «живий щит» // ТСН. - Загол. з екрана. - Перевірено 07.04.2022. - Режим дос:тупу: <https://tsn.ua/ukrayina/rosiyani-zaunyali-misto-trostryanec-na-sumschini-i-vikoristovuyut-meshkanciv-yak-zhiviy-schit-1994014.html>

Мер зруйнованого Тростянця: Росія винищує найуспішніші міста України : Інтерв'ю з мером Юрієм Бовою // BBC news. Україна. -

Заголою з екрана. - Перевірено 07.04.2022. - Режим доступу:
<https://www.bbc.com/ukrainian/features-60996259>

Книш А.

Купив квиток, аби допомогти місту відновитися після окупації. На Сумщині відбудеться «Схід-рок» / А. Книш, Ю. Марковська // Суспільне.
- Загол. з екрана. - Перевірено 07.04.2022. - Режим доступу:
<https://suspilne.media/226302-zmusuvati-pracivnikiv-iti-u-vidpustku-bez-zberezenna-zarplati-pid-cas-vijni-nezakonno-advokat/>

В Тростянці на Сумщині відбудеться віртуальний і благодійний музичний фестиваль «Схід-рок», який проводився від 2013 року.

Локомотивне депо “Смородине” (будівля 1877 р.)(м. Тростянець, вул. Гришина, 4)

Тростянець-Смородине — дільнична залізнична станція 2-го класу Сумської дирекції Південної залізниці на лінії Боромля — Кириківка між станціями Скрягівка (9 км) та Бакирівка (12 км). Станція виникла 1878 року і мала первинну назву Тростянець. 21 січня (2 лютого) 1893 року станцію Тростянець Харківсько-Миколаївської залізниці перейменовано на станцію Смородине за назвою довколишнього села. Нині село Смородине входить до складу міста Тростянець. Перший вокзал побудований 1878 року і спочатку був дерев'яним. 1982 року споруджений новий вокзально-станційний комплекс

Внаслідок обстрілу у березні 2022 року зазнали пошкоджень вікна та фасади старовинної будівлі залізничного депо, збудованого у 1877 р., в якому розміщується локомотивне депо «Смородине».

Тростянець-Смородине // Wikiwand. - Загол. з екрана. -
Перевірено 05.04.2020. - Режим доступу: <https://www.wikiwand.com/uk/%D0%A2%D1%80%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%8F%D0%BD%D0%B5%D1%86%D1%8C-%D0%A1%D0%BC%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D0%B5>

«Круглий двір» (будівля 1820 р.) (м. Тростянець, вул. Миру, 16)

Одне із 7 чудес Сумщини, садиба-манеж Круглий двір, є кінним двором маєтку Надаржинських-Голіциних. Насправді це не кругла, а овальна конструкція з чотирма баштами, яка поєднує елементи готики та українського бароко.

Будівництво манежу розпочато 1749 року царським духівником Тимофієм Надаржинським. Від самого початку свого існування «Круглий Двір» мав слугувати оборонним укріпленням, однак жодного разу так і не був використаний за військовим призначенням. Згодом його використовували як арену для циркових концертів і вистав кріпацького театру Голіцина. Також у Круглому дворі розміщувалися житлові приміщення для «танцюристок кріпацького балету» та обслуги господарів маєтку. В останні роки після реставрації «Круглий Двір» використовувався для проведення різних культурних акцій, зокрема, щоліта проходив фестиваль історичної реконструкції «Стара фортеця».

Внаслідок обстрілу у березні 2022 року зазнали пошкоджень вікна та фасади мурів пам'ятки архітектури та містобудування національного значення - «Круглого

двору” 1820 р. у колишній садибі Л.Є. Кеніга (охоронний № 1547).

Круглий двір // Мандруй Сумщиною. - Загол. з екрана. -
Перевірено 05.04.2022. - Режим доступу:
<https://discover.sm.ua/locations/usadba-kruglyy-dvor>

Круглий Двір, Тростянець // Itinery. - Загол. з екрана. -
Перевірено 05.04.2022. - Режим доступу:
<http://itinery.com.ua/object/view/kruglyj-dvor-v-gorode-trostryanec>

Круглий двір // Закохайся у Тростянець : вебсайт Тростянецької громади. - Загол. з екрана. - Перевірено 05.04.2022. - Режим доступу:
<https://travel.trostryanets.com/kruglyj-dvir-2/>

Круглий двір.Тростянець // Travels-Ukraine : Путешествия по Украине. - Загол. з екрана. - Перевірено 07.04.2022. - Режим доступу. -
<https://travels-ukraine.com/uk/kruglij-dvir-trostryanec/>

Тростянець. Куглий двір // КолоКрай. - Загол. з екрана. -
Перевірено 05.04.2022. - Режим доступу:
<https://kolokray.com/uk/f/trostryanets-kruglyy-dvor.html>

Тростянецький «Круглий двір» потрапив у доповнену реальність // Тростянець.info. - Згол з екрана. - Перевірено 05.04.2022. -
Режим доступу: <https://trostryanets.info/novyny/pokazaty/trostryaneckiy-krugliy-dvir-potrapiv-u>

Садибу «Круглий двір» відсканували та зробили 3D-модель у проєкті «Кишенькова країна».

Тростянець после российской оккупации: разруха и мины // Харьковський трибунал Нюрнберг 2022. - Загол. з екрана. - Перевірено 07.04.202. - Режим доступу:
<https://www.nurnberg2022.org/post/%D1%82%D1%80%Do%BE%D1%81%D1%82%D1%8F%Do%BD%Do%B5%D1%86-%Do%BF%Do%BE%D1%81%Do%BB%Do%B5-%D1%80%Do%BE%D1%81%D1%81%Do%B8%Do%B9%D1%81%Do%BA%Do%BE%Do%B9-%Do%BE%Do%BA%Do%BA%D1%83%Do%BF>

[%D0%B0%D1%86%D0%B8%D0%B8-%D1%80%D0%B0%D0%B7%D1%80%D1%83%D1%85%D0%B0-%D0%B8-%D0%BC%D0%B8%D0%BD%D1%8B](#)

Головний будинок садиби Л. Є. Кеніга (будівля кінця XVIII - 1870 р.) (м. Тростянець, вул. Миру, 16а)

Головний будинок садиби Л. Є. Кеніга побудований у 1762 році в стилі неокласицизму з елементами бароко. З часів будівництва в палаці збереглися дубові сходи на другий поверх та танцювальна зала.

22 вересня 2007 року у будинку відкрито картинну галерею. У приєднаних будівлях розміщені: краєзнавчий музей та експозиція «Музей шоколаду».

Внаслідок обстрілів у березні 2022 року пошкоджено вікна та фасади пам'ятки архітектури та містобудування національного значення -

головного будинку садиби Л. Є. Кеніга кінця XVIII ст. - 1870 р. (охоронний № 1546), в якій було розташовано музейно-виставковий центр «Тростянецький» (приміщення музею було розгромлене та заміноване, доля експонатів наразі невідома).

Будинок управителя маєтками Л. Є. Кеніга (будівля 1911 р.)

Будівля споруджена у стилі модерн у парку «Нескучне» 1911 року.

Внаслідок обстрілів та пожежі у березні 2022 року частково зруйновано пам'ятку архітектури національного значення - будинок управителя маєтками Л. Є. Кеніга, споруджений у 1911 р. в стилі модерн (охоронний № 1548).

Коммунальное учреждение Музей Шоколада // Discover :
 вебсайт проєкту “Мандруй Україною”. - Загол. з екрана. - Перевірено
 05.04.2022. - Режим доступу:
<https://discover.sm.ua/ru/locations/komunalnij-zaklad-muzej-sokoladu>

Маєток Кеніґа (Будинок Голіцина) // Закохайся у Тростянець :
 вебсайт тростянецької громади. Загол. з екрана. - Перевірено 05.04.2022.
 - Режим доступу: <https://travel.trostanets.com/mayetok-keniga-budynok-goliczyna/>

Музей шоколаду м. Тростянець // Апелсин : рекламна агенція. -
 Загол. з екрана. - Перевірено 05.04.2022. - Режим доступу:
<http://apelsin.sumy.ua/works/corona-expo/>

Садиба Л. Є. Кеніґа. Головний будинок кін. XVIII ст. – 1870 р. //
 Discover : вебсайт проєкту «Мандруй Україною». - Загол. з екрана. -
 Перевірено 05.04.2022. - режим доступу:
<https://discover.ua/locations/sadiba-le-keniga>

Відступаючи з Тростянця, окупанти підпалили пам'ятку національного значення: фото // РБК-України. - Загол. з екрана. - Перевірено 05.04.2022. - Режим доступу: <https://travel.rbc.ua/ukr/show/trostyantse-okkupanty-podozhgli-pamyatnik-1648641748.html>

Окупанти знищили на Сумщині будинок Кеніга – архітектурну пам'ятку // ТСН. - Загол. з екрана. - Перевірено 05.04.2022. - Режим доступу: <https://tsn.ua/ato/okupanti-znischili-na-sumschini-budinok-keniga-arhitekturu-pam-yatku-2024719.html>

Рашисты только и могут, что воевать с памятниками. В Тростянце разрушен Дом управляющего поместьями Кенига// ГОРДОН. - Загол з екрана. - Перевірено 05.04.2022. - Режим доступу: <https://gordonua.com/news/war/rashisty-tolko-i-mogut-cho-voevat-s-pamyatnikami-v-trotyance-razrushen-dom-upravlyayushchego-pomestiyami-keniga-1602743.html>

У Тростянці зруйновано пам'ятку архітектури маєток Кеніга // Телеканал I-UA.tv. - Загол з екрана. - Перевірено 05.04.2022. - Режим доступу: <https://i-ua.tv/news/28753-u-trostantsi-zruinovano-pamiatku-arkhitektury-maietok-keniha>

У Тростянці російські загарбники знищили архітектурну пам'ятку початку ХХ століття - будинок Кеніга // Укрінформ : Мультимедійна платформа іномовлення України. - Загол. з екрана. - Перевірено 05.04.2022. - Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3443959-u-trostanti-rosijski-zagarbniki-znisili-arhitekturu-pamatku-pocatku-hh-stolitta-budinok-keniga.html>

Пам'ятник на честь 183-ї танкової бригади (встановлено у 1983 р.) (м. Тростянець, площа 40-ї Армії)

Внаслідок обстрілу у березні 2022 року пошкоджено танк Т-34 та п'єдестал монументу, встановленого на честь 183-ї танкової бригади, яка у 1943 р. звільняла місто

(пам'ятка історії місцевого значення, охоронний № 1725).

Тростянецьчина вшановує визволителів! // Тростянецька районна державна адміністрація : офіційний вебсайт. - Загол. з екрана. - перевірено 05.04.2022. - Режим доступу: <http://www.trs.sm.gov.ua/index.php/uk/8-novini/407-trostyanechchina-vshanovue-vizvoliteliv>